خراسان
WWW.KHORASANNEWS.COM
• یک شنبه، ۸ مهر ۱۴۰۳
• شماره ۲۱۵۹۴
• ۲۵ ربیع الاول ۱۴۴۶
• ۲۹ سپتامبر ۲۰۲۴

ناگهان شعر

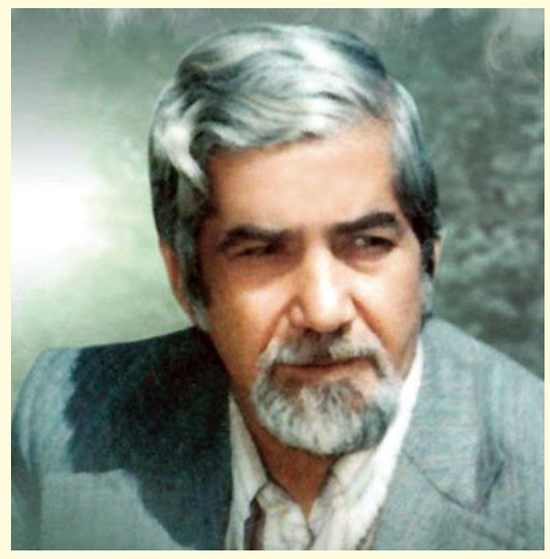

غلامرضا قدسی مشهدی

کار دنیا بی حساب است، آزمودم بارها
دسترنج کار ما باشد قسمت بیکارها!
ما دل خود را بر این دریای توفانی زدیم
بهره ساحل نشینان از گهر شد بارها
پیش دریادل، غمی از سیلی امواج نیست
اهل حق را نیست چون منصور بیم از دارها
دولت دنیا ندارد پیش دانا اعتبار
چون بود اقبال دنیا از پی ادبارها
آفتابم، کی روم چون سایه دنبال کسی؟
گل نخواهم تا نیابم منتی از خارها
بر مقامی چون رسد کوته‌نظر از بیخودی است
محو نقش خویش در آیینه پندارها
اوج گیرد گرد باد اما ز بی‌مقداری است
کی فزون بالانشینی می کند مقدارها؟
طعنه اغیار را هرگز نمی گیرم به هیچ
سخت بر آزاده می باشد جفای یارها
سایه خود را ندید آن کس که شد صاحب‌مقام
گرچه بود افتاده، هم چون سایه دیوارها
عالمی را روشنی می‌داد هم چون آفتاب
بود اگر کفتارها را جلوه کردارها
جاه و منصب را ز چشم افکند و شد آسوده‌دل
منت ایزد را که قدسی رست از مردارها

نقاشی حسن روح‌الامین در ستایش حزب‌ا... لبنان

حسن روح‌الامین، هنرمند شناخته‌شده کشورمان تازه‌ترین اثر نقاشی خود را با عنوان «امیر» منتشر و آن را به فرمانده بزرگ جبهه مقاومت، سید حسن نصرا... و تمامی رزمندگان حزب‌ا... لبنان تقدیم کرد. این اثر به عنوان جدیدترین دیوارنگاره میدان ولیعصر (عج) با عنوان «لبنان سخن بگو» نیز رونمایی شد.

به گزارش ایرنا، اثر جدید حسن روح‌الامین برای سیدحسن نصرا... منتشر و همچنین از جدیدترین دیوارنگاره میدان ولیعصر (عج) با عنوان «لبنان سخن بگو» نیز رونمایی شد.

حسن روح‌الامین هنرمند نقاش انقلابی که آثار نقاشی‌اش را در واکنش سریع به اتفاقات و حوادث روز منتشر می‌کند، نقاشی جدید خود را با عنوان «امیر» به سیدحسن نصرا... دبیر کل حزب‌ا... لبنان تقدیم کرده است.

وی در توضیح این نقاشی دیجیتال نوشته است: «تقدیم به فرمانده شجاع و مظلوم مقاومت سید حسن نصرا... و تمام رزمندگان مجموعه مبارک حزب‌ا... لبنان»

غلط ننویسیم

حسب الفرمان

«فرمایش» واژه فارسی است و افزودن الف و لام عربی بر آن جایز نیست:

نمونه غیرمعیار: قورچی باشی که دو سال بود در آذربایجان قشلاق داشت حسب الفرمان همایون به پایه سریر اعلی آمده در مازندران سعادت بساط بوسی دریافت (اسکندربیگ تاریخ عالم‌آرای عباسی ۱۰۶۵)

در فارسی فصیح باید این ترکیب را بدون الف و لام به کار ببریم یا از مترادف‌های مناسب دیگر مانند «به‌موجب فرمان و ...» استفاده کنیم چنان که در نمونه زیر از این قبیل است:

عکس‌العمل حکیم‌باشی در برابر انعام مخدوم... [که] فراش خلوت به‌موجب فرمان برای وی آورد. (یوسفی، یادداشت‌ها ۳۱)

برگرفته از کتاب «فرهنگ درست نویسی سخن»
تألیف استاد حسن انوری

یادکردی از شعری که علامه محمدرضا حکیمی تقدیم دبیرکل حزب ا... لبنان کرد

نصرا...؛ الهام بخش شاعران محور مقاومت

گفت و گوی خراسان با رضا اسماعیلی که به تازگی نشان«درجه یک هنری»را دریافت کرده است

گروه ادب و هنر- شهادت اسطوره جهاد و مقاومت در جهان اسلام، پر بسامدترین رویدادی است که قلوب همه آزادگان را مشحون از حزن و اندوه می کند و در این میان، ادیبان و شاعران شیفته سید حسن نصرا...، در فراق این شخصیت جامع الاطراف به گونه ای متفاوت تر داد سخن می دهند. در همین راستا، رضا اسماعیلی از چهره های پرسابقه در عرصه ادبیات مقاومت در گفت و گو با خراسان از نقش بی بدیل سید حسن نصرا... در الهام بخشی به ساحت این گونه ادبی و نیز پیشینه و اهمیت آن می گوید.

چرا باید ادبیات مقاومت را جدی بگیریم؟

انسان از زمان تولد تا زمان مرگ با مقاومت زنده است. البته این مقاومت تنها به مقاومت در جنگ و نبرد نظامی محدود نمی شود. در آموزه های دینی، ارزش «جهاد اکبر» که مبارزه با «نفس اماره» است از «جهاد اصغر» که مبارزه با دشمن بیرونی است، بیشتر است. «جهاد اکبر» یعنی مراقبت از خویش در برابر خواهش های نفسانی و وسوسه های شیطانی و حرکت در مسیر عبودیت و بندگی خدا. انسان برای ادامه زندگی باید همزمان در جبهه های مختلف بجنگد. مبارزه با استبداد و استثمار و استعمار نیز جلوه های دیگری از مقاومت است. ادبیات مقاومت پاسخی به این نیاز است. شعر مقاومت آیینه ای برای به نمایش گذاشتن ایثارگری ها و فداکاری های انسان های آزاده و عدالت خواه برای رهایی از قیدو بند استبداد و استثمار است. شعر مقاومت ترجمان شعارهای حماسی امام حسین(ع) در عاشوراست. شعارهایی همچون:

«هَیهاتَ مِنا الذِلَّةُ: دور باد از ما ذلت و خواری.»
«مَوْتٌ فی عِزٍّ خَیْرٌ مِنْ حَیاةٍ فی ذُلٍّ: مرگ با عزت بهتر از زندگی با ذلت است!»
«انی لا اَرَی المَوتَ إلا سَعادَةً و الحیاة مع الظالمین الا برما: من مرگ را عین سعادت و خوشبختی می دانم و زندگی با ستمگران و ظالمان را اشکنجه‌ای دردناک»
«إن لَم یَکُن لَکُم دینٌ و کُنتُم لاتَخافونَ المَعادَ فَکونوا اَحرارا فی دُنیاکُم: اگر دین ندارید و از قیامت نمی ترسید، لااقل در دنیای خود آزاده باشید.»

شاعران نیز با الهام از این شعارها دست به خلق و آفرینش های ادبی می زنند که شعر زیر از خوشدل تهرانی نمونه درخشانی از این اشعار است:

بزرگ فلسفه قتل شاه دین این است
که مرگ سرخ به از زندگی ننگین است
حسین مظهر آزادگی و آزادی است
خوشا کسی که چنینش مرام و آیین است
نه ظلم کن به کسی نی به زیر ظلم برو
که این مرام حسین است و منطق دین است
همین نه گریه بر آن شاه تشنه لب کافی است
اگر چه گریه بر آلام قلب، تسکین است
ببین که مقصد عالی وی چه بود ای دوست
که در ک آن سبب عزّ و جاه و تمکین است
ز خاک مردم آزاده، بوی خون آید
نشان شیعه و آثار پیروی این است
رسالت شعر و ادبیات مقاومت آموختن الفبای حق خواهی، آزادگی و ظلم ستیزی به جهانیان است. تلاش در جهت دیده شدن و شنیده شدن صدای مظلوم است. موضع مندی ادبیات مقاومت، شاعران این جبهه را - همچون دوران مشروطیت - به مُصلحان اجتماعی تبدیل می کند. شاعران محبوبی که در قلب مردم جای دارند.

سید حسن نصرا... الهام بخش شاعران زیادی - به خصوص شاعران عرب - برای سرودن اشعار حماسی برای استقامت و پایداری در برابر جنایت های وحشیانه اسرائیل غاصب بوده است

ادبیات مقاومت چه ادواری را پس از انقلاب اسلامی طی کرده است؟

از آغاز پیروزی انقلاب اسلامی تا به امروز، شاعران انقلاب در حوزه «مقاومت» و «پایداری» اشعار فراوانی سروده اند. شعر انقلاب پیوند تنگاتنگی با ادبیات مقاومت دارد. انقلاب اسلامی محصول مقاومت در برابر استبداد و اختناق حاکم بر کشور در دوران نظام ستم شاهی بود. جان و جهان ادبیات دفاع مقدس نیز با «مقاومت» و «پایداری» گره خورده است. سروده های شاعران دفاع مقدس که بالغ بر هزاران دفتر می شود، گنجینه ای عظیم و بی بدیل در حوزه ادبیات مقاومت است. بعد از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ و پایان جنگ نیز، شعر دفاع مقدس به اقیانوس شعر «مقاومت» پیوست و شاعران انقلاب همدوش و همگام با شاعران مقاومت جهان به خلق و آفرینش آثاری ارجمند و ماندگار با موضوع مقاومت پرداختند. برگزاری سه دوره موفق کنگره شعر مقاومت بین الملل اسلامی توسط بنیاد «روایت فتح» در سال های گذشته در بسط و گسترش شعر مقاومت در ایران و آشنایی شاعران ایرانی با شاعران مقاومت جهان نقش تاثیرگذاری داشته است.

در باره تاثیر ادبیات بر ادامه فعالیت و تقویت جنبش های مقاومت لبنان و دیگر کشورهای مسلمان چه می توان گفت؟

شعری که با موضوع مقاومت سروده می شود، همچون اشعار دوران دفاع مقدس در تهییج رزمندگان و مجاهدان برای حضور در جبهه های نبرد و استقامت در برابر دشمن تاثیر غیرقابل انکاری دارد. این اشعار به رزمندگان روحیه می بخشد و راه پیروزی بر دشمن را هموار می کند. رباعی زیر از محمدرضا سهرابی نژاد نمونه قابل تاملی از این اشعار است:

با آن که گلوله‌اش تنم را بوسید
خون زد شتک و پیرهنم را بوسید
آن قدر گلوله بر تن خصم زدم
تا خم شد و «خاک و طنم» را بوسید

درباره شعر مقاومت لبنان و تاثیر شخصیت والای سید حسن نصرا... بر رشد و بالندگی این گونه ادبی کدام نکات برجسته است؟

سید حسن نصرا... الهام بخش شاعران زیادی - به خصوص شاعران عرب - برای سرودن اشعار حماسی برای استقامت و پایداری در برابر جنایت های وحشیانه اسرائیل غاصب بوده است. باز خوانی بخشی از شعر علامه محمدرضا حکیمی که تقدیم به سیدحسن نصرا... کرده است، به عنوان حسن ختام این مصاحبه خالی از لطف نیست:

ای سرّ توحید ازل، در طالع تقدیرها
ای نور ذات جلوه‌گر، در جلوه‌ها، تصویرها
در ذات ذرات جهان، هر دم ز تو تاثیرها
ای آفتاب، ای آفتاب، از خلق پنهان تا به کی؟
عالم سیه، از بس ستم، این خلق، پنهان تا به کی؟
این ظالمان رو سیه، کردند عالم را تبه
روز بشر زین ظلم‌ها، گردید چونان شب سیه
هر جا رسیدندی، ستم، هر جا کشیدندی، سپه
ای آفتاب، ای آفتاب، از خلق پنهان تا به کی؟
عالم سیه، از بس ستم، این خلق، پنهان تا به کی؟

فغان مولانا از جفای اردوغان

گفت‌وگو با مرتضی اکبری، دبیر علمی دهمین همایش بین‌المللی شمس و مولانا درباره این همایش بزرگ و نیز ضرورت اقدامات فرهنگی در جلوگیری از مصادره مفاخر ایرانی

الهه آرانیان
calture@khorasannews.com

هفتم و هشتم مهرماه روزهای بزرگداشت شمس و مولانا، دو اسطوره ادبیات عرفانی فارسی است؛ شمس و مولانا آن‌چنان بر یکدیگر تاثیرگذار بوده‌اند که نمی‌توان آن را انکار کرد. همان‌گونه که شمس تبریزی موجب تغییر و تحول در سلوک رفتاری و سبک زندگی مولانا شد، مولانا هم شخصیت شمس را تحت تاثیر خود قرار داد. آرامگاه این دو چهره ممتازِ فرهنگیِ ایران، یکی در خوی و دیگری در قونیه است. چند سالی است که مقامات کشورهای ترکیه، به‌ویژه رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور این کشور بارها و بارها در سخنان خود مولانا جلال‌الدین محمدبلخی را شاعری از ترکیه معرفی کرده‌اند. در حالی که همه آثار منظوم و منثور مولانا از مثنوی معنوی تا فیه‌مافیه به فارسی است و او حتی یک بیت یا یک خط به ترکی نسروده و ننوشته است. نهادهای فرهنگی و دانشگاهی ایران در سال‌های اخیر با تلاش و جدیت بیشتری کوشیده‌اند تا بزرگانی مانند مولانا و اثر فاخر و گران سنگ او، مثنوی معنوی به نام ایران و ایرانی‌ها در اذهان جهانیان ثبت شود. یکی از اقداماتی که در ۱۰ سال اَخیر در این‌باره در کشور انجام شده، برگزاری همایش بین‌المللی شمس و مولانا در شهر خوی و در نزدیکی آرامگاه مولانا در شهر قونیه ترکیه است؛ همایشی که هفتم و هشتم مهرماه برگزار می‌شود و یک پیام مهم دارد و آن این است که مولانا و شمس، هر دو ایرانی‌اند و آثارشان متعلق به همه دوستدارانِ صلح و معنویت است. در ادامه، گفت‌وگوی ما را با حجت‌الاسلام مرتضی اکبری، دبیر علمی دهمین همایش بین‌المللی شمس و مولانا می‌خوانید.

از بازسازی مقبره شمس تا مقاله‌های معتبر

دبیر علمی همایش شمس و مولانا با اشاره به پیشینه ۱۰ ساله این همایش می گوید: «امسال دهمین دوره همایش بین المللی شمس و مولانا در خوی برگزار می‌شود. طی این سال‌ها تلاش‌های موثری هم در بحث مرمت و بازسازی مقبره شمس تبریزی در خوی صورت گرفته و هم کارهای ارزشمند علمی از جمله چاپ مقاله و کتاب از سوی شمس‌پژوهان و مولاناپژوهان در داخل و خارج کشور انجام شده است».

مرتضی اکبری، استقبال از این همایش را خیلی خوب توصیف می کند و درباره آثار رسیده به دبیر خانه این همایش می افزاید: «این همایش خوشبختانه هر سال با رونق بیشتری نسبت به سال قبل برگزار می‌شود.

امسال ۱۳۱ مقاله به دبیرخانه ارسال شد که هیئت داوران به صورت مستقل از هم، آن‌ها را بررسی کردند.

در نهایت حدود ۳۰ مقاله واجد شرایط شناخته شدند که از بین آن‌ها ۱۹ مقاله برای چاپ به دبیرخانه فرستاده شد و ۲ مقاله برتر همایش هم به صورت حضوری ارائه خواهد شد».

ما این احساس خطر را داریم که مفاخر ایرانی مصادره شوند به همین دلیل همایش شمس و مولانا را با حضور کشورهای خارجی برگزار کردیم

مولاناپژوهانی از آمریکا، انگلستان و هندوستان

دبیر علمی دهمین همایش شمس و مولانا درباره استادان و مولاناپژوهان خارجی که در این همایش با ارائه مقاله حضور دارند، گفت: «۹ استاد خارجی از کشورهای ترکیه، پاکستان، هندوستان، آمریکا و انگلستان و ۸ نفر از شمس و مولوی‌شناسان داخلی در این همایش سخنرانی خواهند کرد.

همچنین از کشورهای پاکستان، ترکیه و هندوستان نیز مهمانانی خواهیم داشت که آخرین پژوهش‌های خود را ارائه می کنند و سخنرانی علمی خواهند داشت».

رفع خطر مصادره مفاخر با اقدامات موثر فرهنگی

مرتضی اکبری در پاسخ به این که بازتاب همایش شمس و مولانا در خارج از کشور، به‌ویژه در کشور ترکیه چطور بوده، گفت: «طی سال‌های برگزاری این همایش، ترکیه‌ای‌ها توجه ویژه‌ای به این برنامه داشته‌اند و ارتباط خوبی میان شهر خوی و شهر قونیه برقرار است».

این مسئول فرهنگی در پایان درباره لزوم اقدامات پیشگیرانه از مصادره مفاخر فرهنگی هم این‌طور گفت: «ما همین احساس خطر را داریم که مفاخر ایرانی مصادره شوند. به همین دلیل با تمرکز بر مقبره شمس در خوی، همایش شمس و مولانا را برگزار و از مهمانان خارجی و رایزن‌ها و سفیران فرهنگی کشورها برای حضور در این همایش دعوت کردیم تا تاکید کنیم که شمس و مولانا هر دو از مفاخر ایرانی هستند. علاوه بر این، قرار است طرح‌های فرهنگی و هنری را در خوی برگزار کنیم تا این همایش در سطح جهانی و بین المللی بیش از پیش شناخته و مطرح شود».